

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 30.4.2004
COM(2004) 341 galīgā redakcija

2004/0117 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES IETEIKUMS

**par mazgadīgu personu un cilvēka cieņas, un tiesību uz atbildi aizsardzību saistībā ar
Eiropas audiovizuālās un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspēju**

(iesniegusi Komisija)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. IEVADS

Padome 1998. gada 24. septembrī pieņēma Ieteikumu par Eiropas audiovizuālās un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspējas attīstību, veicinot valsts programmas, kuru mērķis ir panākt pielīdzināmu un efektīvu mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzības līmeni (98/560/EK)¹ („Ieteikums”). Ieteikums ir pirmais juridiskais dokuments ES līmenī par audiovizuālo un informācijas pakalpojumu saturu, kas aptver visa veida informācijas piegādi no apraides līdz internetam.

Ieteikuma III nodaļas 4. punktā Komisija ir aicināta divus gadus pēc ieteikuma pieņemšanas iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei novērtējuma ziņojumu par tā piemērošanu dalībvalstīs.

Pirmoreiz ieteikuma īstenošanu novērtēja 2000. gadā un 2001. gadā publicēja pirmo ziņojumu: Novērtējuma ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par Padomes 1998. gada 24. septembra Ieteikuma piemērošanu attiecībā uz mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzību². Ziņojumā norādīja, ka ieteikuma īstenošana kopumā ir diezgan apmierinoša. Padome 2001. gada 21. jūnija sanāksmē („Kultūra”) pieņēma secinājumus par novērtējuma ziņojumu, un Parlaments 2002. gada 11. aprīlī pieņēma rezolūciju par ziņojumu³, kurā tas aicināja Komisiju savlaicīgi sastādīt turpmāko ziņojumu, vēlams, līdz 2002. gada 31. decembrim.

Eiropas Komisija 2003. gada 12. decembrī pieņēma jaunu novērtējuma ziņojumu attiecībā uz Padomes 1998. gada septembra ieteikumu par mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzību audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozarē. Ziņojumā ir analizēti pasākumi, kas dalībvalstīs un ES līmenī pieņemti kopš 2000. gada.

Lai spētu risināt tehnoloģiju attīstības radītās problēmas, Komisija īsteno otro novērtējuma ziņojumu, ierosinot šo papildu ieteikumu.

2. SATURS

Ieteikumā aicina dalībvalstis, ražotājus un ieinteresētās puses, kā arī Komisiju, veikt pasākumus, lai palielinātu mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzību apraides un interneta nozarēs. Nelikumīgs, kaitīgs un nevēlams saturs un rīcība internetā turpina radīt bažas likumdevējiem, ražotājiem un vecākiem. Radīsies jauni izaicinājumi gan kvantitatīvā (vairāk „nelikumīga” satura), gan kvalitatīvā nozīmē (jaunas platformas, jauni ražojumi). Ņemot vērā datoru arvien pieaugošo informācijas apstrādes jaudu un uzglabāšanas spēju, kā arī to, ka platjoslu tehnoloģijas ļauj ar 3G mobilajiem telefoniem izplatīt tādu saturu, kā, piemēram, video, nepieciešamība pēc drošas vides ir nozīmīgāka kā jebkad iepriekš.

¹ OV L 270, 7.10.1998., 48. lpp.

² KOM (2001) 106 galīgais, 27.2.2001.

³ C5-0191/2001-2001/2087(COS).

3. IETEIKUMA DARBĪBAS JOMA

Ieteikums ir vērsts uz audiovizuālo un informācijas pakalpojumu saturu, kas aptver visus informācijas piegādes veidus no apraides līdz internetam.

4. KĀDĒĻ EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES IETEIKUMS, NEVIS KOMISIJAS IETEIKUMS?

Nemot vērā to, ka dalībvalstu tiesību aktu saskaņošana ir izslēgta no rūpniecības un kultūras politikas, Kopienai ir saistoši izmantot nesaistošus dokumentus, piemēram, ieteikumus, lai izpildītu Līgumā paredzētos uzdevumus un pienākumus.

Ar EK dibināšanas līgumu Komisijai ir piešķirtas pilnvaras pieņemt ieteikumus: 249. pants paredz, ka „lai veiktu savu uzdevumu, kā arī saskaņā ar šā Līguma nosacījumiem, ... Komisija ... sniedz ieteikumus”. Līguma 211. pantā noteikts, ka „lai nodrošinātu pareizu kopējā tirgus darbību un attīstību, Komisija ... izstrādā ieteikumus vai sniedz atzinumus par šajā Līgumā ietvertiem jautājumiem, ja Līgums to skaidri paredz vai ja Komisija uzskata to par vajadzīgu”.

Tomēr Komisija uzskata, ka šajā jautājumā priekšroka jādod Eiropas Parlamenta un Padomes, nevis Komisijas ieteikumam.

Attiecīgajā ieteikumā aplūko Eiropas audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspējas attīstību, veicinot valsts programmas, kuru mērķis ir panākt pielīdzināmu un efektīvu mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzības līmeni. Šo mērķi var labāk sasniegt, ja šo ieteikumu apspriež un pieņem Padome. Turklāt Eiropas Parlaments 2002. gada 11. aprīļa rezolūcijā⁴ par pirmo novērtēšanas ziņojumu attiecībā uz ieteikumu pilnībā atbalstīja nepieciešamību aizsargāt mazgadīgās personas un cilvēka cieņu. Tādēļ, šķiet, ir lietderīgi ieteikuma apspriešanā un pieņemšanā pilnībā iesaistīt Eiropas Parlamentu. Iesaistoties Eiropas Parlamentam, tiks uzsāktas plašākas sabiedrības diskusijas un ieteikumam būs lielāka ietekme. Visbeidzot, Kopienas noteikto mērķi var labāk īstenot, pieņemot Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumu, nevis Komisijas ieteikumu.

⁴

C5-0191/2001-2001/2087(COS).

5. IETEIKUMA JURIDISKAIS PAMATS

Eiropas audiovizuālajai un informācijas nozarei ir liels potenciāls izveidot darba vietas un dot ieguldījumu ekonomiskajā izaugsmē. Šo nozares darbību konkurētspējas apstākļus nepieciešams uzlabot, jo īpaši attiecībā uz tehnoloģiju attīstības labāku izmantošanu, piemēram, pārveidošanu ciparu formātā. Tādēļ ierosinātais ieteikuma juridiskais pamats ir Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 157. pants, kas nosaka, ka Kopienai un dalībvalstīm jānodrošina vajadzīgie apstākļi Kopienas rūpniecības konkurētspējai, rīkojoties ar mērķi, cita starpā, veicināt jauninājumu, pētniecības un tehnoloģijas attīstības politikas radītā nozares potenciāla labāku izmantojumu.

Līguma 157. pants jau bija juridiskais pamats Padomes 1998. gada 24. septembra Ieteikumam par Eiropas audiovizuālās un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspējas attīstību, veicinot nacionālās programmas, kuru mērķis ir panākt pielīdzināmu un efektīvu mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzības līmeni⁵, ko papildina šis ieteikums un Padomes 2000. gada 20. decembra Lēmums par Eiropas audiovizuālo darbu izstrādes, izplatīšanas un popularizēšanas veicināšanas programmas īstenošanu (MEDIA Plus – izstrāde, izplatīšana un popularizēšana 2001. – 2005. gads)⁶.

⁵ OV L 270, 7.10.1998., 48. lpp.

⁶ OV L 13, 17.1.2001., 35. lpp.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES IETEIKUMS

par mazgadīgu personu un cilvēka cieņas, un tiesību uz atbildi aizsardzību attiecībā uz Eiropas audiovizuālās un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspēju

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UNEIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 157. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,⁷

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,⁸

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,⁹

saskaņā ar Līguma 251. pantā paredzēto procedūru,

- (1) Padomes 1998. gada 24. septembra Ieteikums par Eiropas audiovizuālās un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspējas attīstību, veicinot nacionālās programmas, kuru mērķis ir panākt pielīdzināmu un efektīvu mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzības līmeni¹⁰, ir pirmais juridiskais dokuments Kopienas līmenī par audiovizuālo un informācijas pakalpojumu saturu, kas aptver visu veidu informācijas piegādi no apraides līdz internetam.
- (2) Eiropas Parlaments un Padome ar Lēmumu Nr. 276/1999/EK¹¹ pieņēma Kopienas daudzgadu rīcības plānu par interneta drošāku lietošanu, apkarojot pretdiskrimināciju un kaitīga satura izplatīšanu globālajos tīklos („Drošāka interneta rīcības plāns”).
- (3) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1151/2003/EK¹² pagarināja Drošāka interneta rīcības plāna darbību uz diviem gadiem un grozīja tā darbības jomu, lai ietvertu pasākumus informācijas apmaiņai un koordinēšanai ar attiecīgajiem dalībniekiem valsts līmenī, kā arī īpašus noteikumus kandidātvalstīm.
- (4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvā 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši

⁷ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁸ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁰ OV L 270, 7.10.1998., 48. lpp.

¹¹ OV L 33, 6.2.1999., 1. lpp. Lēmumā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1882/2003.(OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.)

¹² OV L 162, 1.7.2003., 1. lpp.

elektronisko tirdzniecību iekšējā tirgū¹³, ir precizēti daži tiesiskie jēdzieni un saskaņoti konkrēti aspekti, lai iekšējā tirgus principus pilnībā varētu izmantot informācijas sabiedrības pakalpojumu nozarē. Vairāki Direktīvas 2000/31/EK noteikumi attiecas arī uz mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzību, jo īpaši 16. panta 1. punkta e) apakšpunkts, saskaņā ar kuru dalībvalstīm un Komisijai jāveicina rīcības kodeksu izstrādāšana attiecībā uz mazgadīgu personu un cilvēka cieņas aizsardzību.

- (5) Informācijas līdzekļu mainīgā vide, kas rodas, pateicoties jaunām tehnoloģijām un informācijas līdzekļu jauninājumiem, rada vajadzību bērniem un arī vecākiem mācīt, kā efektīvi izmantot informācijas līdzekļus.
- (6) Sabiedriskajā apspriedē par Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 30. jūnija Direktīvu 97/36/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 89/552/EEK par dažu tādu televīzijas raidījumu veidošanas un apraides noteikumu koordinēšanu, kas ietverti dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos¹⁴, tika ierosināts informācijas līdzekļu izmantošanas prasmi iekļaut Ieteikumā 98/560/EK izskatītajos jautājumos.
- (7) Komisija veicina to (paš)pārvaldes iestāžu sadarbību un pieredzes un labas prakses apmaiņu, kuras nodarbojas ar audiovizuālā satura novērtēšanu un klasifikāciju, lai skatītāji, bet jo īpaši vecāki un skolotāji, varētu novērtēt pārraižu saturu.
- (8) Kā ierosināts sabiedriskās apspriedes laikā par Direktīvu 97/36/EK, būtu lietderīgi tiesības uz atbildi piemērot visiem elektroniskās informācijas līdzekļiem.
- (9) Padomes 1995. gada 5. oktobra Rezolūcijā par sievietes un vīrieša tēla atveidi reklāmās un plašsaziņas līdzekļos¹⁵ aicina dalībvalstis un Komisiju veikt atbilstošus pasākumus, lai veicinātu prasmju daudzveidīgu un reālu atveidi un sekmētu sieviešu un vīriešu iespējas sabiedrībā.
- (10) Iesniedzot priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko īsteno vienlīdzīgas attieksmes principu pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem un to piegādi¹⁶, Komisija norādīja, ka dzimumu atveide informācijas līdzekļos un reklāmā rada nozīmīgus jautājumus par vīriešu un sieviešu cieņas aizsardzību, bet secināja, ka nebūtu lietderīgi risināt šos jautājumus šajā priekšlikumā.
- (11) Tādēļ ir lietderīgi saskaņot cilvēka cieņas un vārda brīvības aizsardzības principu, dalībvalstīm pieņemot vispārēju plašsaziņas līdzekļu pieeju, kuras mērķis jo īpaši ir veicināt nozarē izvairīties no un cīnīties pret jebkāda veida diskrimināciju visos plašsaziņas līdzekļos dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.
- (12) Ar šo ieteikumu papildina Ieteikumu 98/560/EK, lai ņemtu vērā tehnoloģiju attīstību,

¹³ OV L 178, 17.1.2000., 1. lpp.

¹⁴ OV L 202, 30. 7. 1997., 60. lpp.

¹⁵ OV C 296, 10.11.1995., 15. – 16. lpp.

¹⁶ KOM(2003) 657.

I. IESAKA visām dalībvalstīm radīt uzticības gaisotni, kas veicinās audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares attīstību:

- (1) ņemot vērā pasākumu ieviešanu valsts tiesību aktos vai praksē, lai nodrošinātu tiesības uz atbildi visos plašsaziņas līdzekļos, neierobežojot iespēju pielāgot veidu, kādā to veic, ņemot vērā katra plašsaziņas līdzekļa veida īpatnības
- (2) lai veicinātu tehnoloģiju attīstības uzsākšanu un papildus un saskaņā ar esošajiem tiesiskajiem un citiem pasākumiem attiecībā uz raidpakalpojumiem un cieši sadarbojoties ar attiecīgajām pusēm, sekmējot:
 - rīcību, lai mazgadīgās personas atbildīgi izmantotu tiešsaistes audiovizuālos un informācijas pakalpojumus, jo īpaši uzlabojot vecāku, pedagogu un skolotāju informētības līmeni par jauno pakalpojumu iespējām un līdzekļiem, kā tos varētu padarīt drošus mazgadīgām personām, jo īpaši, izmantojot plašsaziņas līdzekļus vai to izglītības programmas,
 - rīcību, lai vajadzības gadījumā atvieglotu mazgadīgajām personām paredzēta kvalitatīva satura un pakalpojumu identifikāciju un pieeju tiem, tostarp nodrošinot piekļuves līdzekļus izglītības iestādēs un sabiedriskās vietās,
- (3) veicinot to, lai nozarē visos plašsaziņas līdzekļos izvairītos no diskriminācijas dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ, un cīnīties pret šādu diskrimināciju.

II. IESAKA attiecīgajām nozarēm un pusēm:

- (1) izstrādāt pozitīvus pasākumus mazgadīgu personu vajadzībām, tostarp iniciatīvas, kas veicinātu plašāku pieeju audiovizuālajiem un informācijas pakalpojumiem, izvairoties no iespējami kaitīga satura, kā arī saskaņošanu „no apakšas uz augšu”, sadarbojoties pašpārvaldes un kopējas pārvaldes iestādēm dalībvalstīs, un izmantojot labākās prakses apmaiņu par tādiem jautājumiem, kā kopēju, aprakstošu simbolu sistēma, kas palīdzētu skatītājiem novērtēt pārraides saturu
- (2) izstrādāt efektīvus pasākumus, lai visos plašsaziņas līdzekļos izvairītos no diskriminācijas dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ, un cīnītos pret šādu diskrimināciju un veicinātu prasmju daudzveidīgu un reālu atveidi un sieviešu un vīriešu iespējas sabiedrībā.

Briselē, [...]

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

PIELIKUMS

INDIKATĪVAS VADLĪNIJAS VALSTS LĪMEŅA PASĀKUMU ĪSTENOŠANAI VALSTS TIESĪBU AKTOS VAI PRAKSĒ, LAI VISOS PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻOS NODROŠINĀTU TIESĪBAS UZ ATBILDI

Mērķis: pasākumu īstenošana dalībvalstu tiesību aktos vai praksē, lai visos plašsaziņas līdzekļos nodrošinātu tiesības uz atbildi, neierobežojot iespēju pielāgot to izmantošanu katra plašsaziņas līdzekļa veida īpatnībām.

- Neskarot citus dalībvalstu pieņemtos noteikumus, atbilstoši civiltiesībām, administratīvajām tiesībām vai krimināltiesībām ikvienai fiziskai vai juridiskai personai neatkarīgi no valsts piederības, kuras likumīgajām interesēm, jo īpaši – reputācijai un labai slavai, ir kaitējis kāds **publikācijā vai pārraidē izteikts faktu apgalvojums**, ir jābūt tiesībām uz atbildi vai līdzvērtīgiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Dalībvalstīm jānodrošina, ka tiesību uz atbildi vai līdzvērtīgu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanu netraucē nesamērīgu noteikumu un nosacījumu piemērošana. Atbilde jāsniedz pieņemamā termiņā pēc pamatotas prasības iesniegšanas un laikā un veidā, kas atbilst publikācijai vai pārraidei, uz kuru prasība attiecas.
- Tiesībām uz atbildi vai līdzvērtīgiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem jābūt attiecībā uz visiem plašsaziņas līdzekļiem, kas ir dalībvalsts jurisdikcijā.
- Dalībvalstīm jāpieņem pasākumi, kas nepieciešami, lai noteiktu tiesības uz atbildi vai līdzvērtīgus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, un jānosaka kārtība to izmantošanai. Tām jo īpaši jānodrošina pietiekams laikposms un tādas procedūras, lai tiesības vai līdzvērtīgus tiesiskās aizsardzības līdzekļus atbilstoši var izmantot citā dalībvalstī dzīvojošas vai reģistrētas fiziskas vai juridiskas personas.
- Pieteikums izmantot tiesības uz atbildi vai līdzvērtīgus tiesiskās aizsardzības līdzekļus jānoraida, ja prasītājam nav likumīgas intereses šādas atbildes publikācijā vai ja atbilde būtu sodāma rīcība vai pārkāptu vispārējās pieklājības normas.
- Jāsagatavo noteikumi procedūrai, kas paredz, ka domstarpības par tiesību uz atbildi vai līdzvērtīgu tiesisko līdzekļu izmantošanu varētu izskatīt tiesā.